

1

Телефонний дзвінок обірвав сон, як ниточку з повітряною кулькою. Блакитний балончик гойднувся над головою, змахнув тонким хвостиком і хутко зник у небі. А рингтон утретє нагадав Руті, що хтось потребує її тут, на землі. І то негайно.

«Коханий», — подумала Рута й протягнула руку до голосистого гаджета.

«Шеф», — лаконічно й невблаганно сповістив напис на екрані.

О ні! Ні, ні й ще раз ні! Це ж просто нетактовно! Субота. Ранок. Двадцять хвилин на восьму. І шеф із черговою вказівкою, з якимось новим «пiди туди — не знаю куди, напиши те — не знаю що».

— Ось вам, ось вам моя відповідь!

Рута вдарила кілька разів кулаками по подушці, як по боксерській груші, й накрила нею телефон. За кілька хвилин дістала, щоб покласти на столик. А там — нове повідомлення у вайбері. Щойно надіслане.

«Авжеж, якщо заступають двері, то можна й у вікно. Який же ви настирний, пане Гранатовичу! А уявіть собі, що я ще сплю й телефон мій звечора на беззвучці. Уявили? Ну от і добренько. Поговоримо о дев'ятій. Чао!»

Колись Рута сказала, що прокидається дуже рано, і відтоді редактор вважає її жайворонком. «Рута рано встає, от їй і Бог дає. А ви вчіться, вчіться, малята-журналята».

Якщо відверто, то Рута й сама не знає, до якого хроно типу належить. Хіба взагалі можна в цьому аритмічному інформаційному хаосі встановити якийсь власний біоритм і припасувати його лише до вечора чи до ранку? Отож-бо. Іноді вона жайвір, а іноді — сова. Трапляється й два в одному — це коли в добу необхідно втиснути сорок вісім годин роботи. Увесь минулий тиждень був саме таким: лягала після опівночі, прокидалася рановранці — й відразу на старт у цілоденну круговерть. Цієї ночі нарешті трохи відіспалася. І навіть наліталася. Смішно зізнатися, але вона й досі літає уві сні. Зазвичай таке сниться дітям, доки вони ростуть. А в її польотах... Ну ось, знову... Заплющила очі — і в шудратій¹ (бабусине слово) голові:

Серпиками крил
Серпневу синю тишу
Серпокрильці жнуть...

Ніби цілу ніч це хоку постукувало в тоненьку шкаралупку таємничого яечка, прихованого десь у мозковому лабіринті, й ось — на тобі, радуйся, Руто, — прокльнулося, народилося, виросло! Вставай і записуй!

Користі від цього новонародженого, звісно, небагато. Куди йому до Камеронового «Термінатора», таблиці Менделєєва, швейної машинки чи навіть кулькової ручки, що придумані уві сні. Та й чи схвалив би це

¹ Шудрата — скуйовджена, розпатлана (діал.). (Тут і далі прим. авт.)

маленьке трирядкове творіння улюблений Басьо? І все ж... Такий щем у серці...

Хоча щем радше не через хоку про серпокрильців, а через них самих — сьогодні за вікном уже не чути їхнього звичного радісного попискування. Відлетіли улюблені небесні дельфінчики. А це знак, що літо на осінь повертає. А осінь, як би її не любила, завжди несе смуток і меланхолію.

Коли Рута кілька років тому вперше побачила цих птахів біля своєї дев'ятиповерхівки, подумала, що то міські ластівки. Всезнайко гугл поправив: ні, це серпокрильці, чорні стрижі, які цивілізувалися (авжеж, усі істоти на Землі суцї, потроху цивілізуються й адаптуються) і з гірських скель та ущелин перебралися до великих міст. Шугають вони зграями й під час свого колективного полювання видають пронизливі звуки, що нагадують попискування китоподібних розумах. От і «охрестила» їх Рута небесними дельфінчиками.

Учора серпокрильці весь вечір літали перед будинком, виписували круті віражі та циркові піруети попід самими вікнами, позирали круглими, непропорційно великими очиськами на лоджію, з якої вона місяць тому випускала в небо двох їхніх заблудлих чорнопузиків. Рута впевнена: у Всесвіті існує закон єдності сердечного тепла, і за цим неписаним законом птахи також відчують, хто їх любить. От і вирішили навідатися перед дорогою.

Рута давно вивчила цей ритуал прощання. Тож уже вчора з'явилося передчуття розлуки, і вона довго думала, як то птахи долатимуть шлях аж до Африки, навіть на мить не присідаючи на землю. Бо ж серпокрильці все життя проводять у повітрі. Скільки їх долетить? І чи пташки, які повернуться до міста наступного травня,

знову поселяться у, точніше сказати, на її будинку? А як поселяться, то чи впізнають Руту? Шлях перелітні птахи добре запам'ятовують, а людей? Та якщо закон єдності сердечного тепла діятиме... А він таки мусить діяти, бо інакше хтозна, що може статися з цим тривожним світом...

Така тиша за вікном! Вранішня серпнева тиша. Сонячна й благодатна. Ця субота (уперше за весь місяць!) має бути повністю вільною — Рута не планувала нікуди ні їхати, ні бігти, ні писати. Свят ще вчора вирушив до своєї Олянівки, на опустіле рідне обійстя, садовою та городиною припастихся. Соломійка спить — з її кімнати ані звуку. Хай поспить маленя. Скоро вересень і дівчинці вже буде не до сну. Як сказала олянівська сусідка Житників, «школа — то вже, щитай, кінець свобідного дівтвацтва». Баба Ганя, як завжди, трохи перебільшує, але першокласниці таки й справді доведеться пожертвувати солодким дівтвацьким сном заради науки.

Тихесенько, навшпиньки, щоб не розбудити Соломійку, пройшла до вікна, глянула на осиротіле без птахів небо, зітхнула, подумки побажала щасливої дороги серпокрильцям. І раптом злякано схопилася за серце: за стіною голосно бабахнуло, а слідом за ним пролунав розпачливий дитячий крик.

Соломійка! Господи, що із Соломійкою?!

Рута вмить забула й про ранкову меланхолію, і про птахів, і про хоку, і про телефонний дзвінок. Щодуху кинула на кухню, а там ще та картина олією... Під столом причаїлося якесь невідоме вусате й чотирилапе біле створіння. Поблизу плити, так само біла з голови до п'ят, завмерла постать, підперезана її картатим фартушком, що звисає аж до підлоги. Поруч, на кахельній плитці, посеред розсипаного борошна, за інерцією падіння ще дотанцює дике шаманське бугі-вугі чорна сковорода.

З рідкого тіста в емальованій мисці на столі приречено поблимує кружальце яєчного жовтка з лусочкою шкаралупи посередині...

— А це що за сніговики нашу кухню окупували? — Рута трохи оговталась від переляку й удала здивування.

— Це ж ми — я і Варварка. Хіба ти не впізнала? А сніговики влітку не водяться.

Фігурка біля плити ворухнулася, завертіла головою, здіймаючи в повітря білу борошняну хмаринку, з-під неї на Руту глянули провинні Соломійчині очі.

— Мамусю, ти тільки не сердься. Нічого ж страшного не сталося, це просто буденні дрібниці. Подумаєш, сковорода впала. Як упала, так і підніметься. Правда ж?

— Авжеж. Тільки чого це наша сковорода надумала із самого ранку падати, підніматися та ще й танцювати?

— Це не сковорода надумала. Це я... Хотіла тобі оладків спекти... Ти ж їх так любиш, завжди Свята хвалиш і хвалиш, хвалиш і хвалиш... Думаєш, чого це ми з Варваркою крутилися на кухні, коли Свят готував? А от того. Я ж, хитруля, придивлялася, придивлялася, запам'ятовувала, доки всього рецепта й не запам'ятала. Був би тобі сюрприз, тільки от... Ну чого тобі, Варварко, треба було під ногами плутатися й мені заважати? Га? Ну чого?

Сніговичок під столом почув своє ім'я, змахнув хвостом і голосно нявкнув.

— О! Чуєш, Соломійко, що наша Варварка каже? Вона навіть не думала тобі заважати, навпаки, хотіла запропонувати ще й свій рецепт і допомогти готувати сніданок, — усміхнулася Рута.

— Ти розумієш котячу мову? Справді? То ти ворожайка!

У Соломійчиних округлених очах — здивування й очікування. Сказала б зараз жінка, що так, вона справді чарівниця — і дівчинка повірила б.

— Ні, Соломійко, то я пожартувала, — усміхнулася й витерла сльозу, що такі наздогнала її переляк.

Господи! Та що ж це з нею сьогодні таке? Щойно за серпокрильцями мало реви не обсіли, а тепер-от не стрималася...

— Ти не вдарилася, Соломійко?! Не обпеклася?! Не поранилася?! Не злякалася?! Слава Богу! Пішли до ванної, будемо змивати твій борошняний грим.

Від малої претендентки на кухарську славу нічого не приховаєш, таки помітила сльози на маминому обличчі. Зазирнула стривожено в очі, скривила мармизку й аж трохи схлипувала. Радше всього, за компанію з Рутюю.

— Мамусю, ти плачеш? Через мене? Бо я така невмійка?

— Хто сказав, що моя Соломійка — невмійка? Ти найкраща у світі вмійка, а зараз будеш і вмійка. Нумо до води!

— Але ж ти...

— То борошнинка в око потрапила.

— А-а-а. Ну якщо одна борошнинка, то це не страшно. Мені он, бачиш, скільки натрусилося — як сніговиська взимку. Але нічого, треба просто промити очі водою — і все минеться.

Сніговисько... З пам'яті вплив минулорічний грудневий день, несподіваний снігопад — ніби небо розверзлося, переметена дорога до Олянівки. Рута везла Соломійці гостинці й гадки не мала, що сама була для неї найбажанішим подарунком, випрошеним дівчинкою у святого Миколая. Ще від воріт побачила приплюснутий до вікна носик і дві долоньки на запорошеному склі пообіч обличчя. А за мить мала вже вибігла їй назустріч, роздягнута, у самій лише святковій сукенці. Кинулася на шию, міцно обійняла руками, пригорнулася всім тілом, голосно заплакала й категорично заявила:

— Ти тепер моя мама! Мені тебе Миколай подарував!

Святослав із Соломійчиним пальтечком у руках стояв біля порога, ніяково усміхаючись. Скільки б часу він ще так ніяковів, пік раків і мовчав, якби не ця дитяча забаганка до свята? Місяць? Два? Рік? Утім, вони могли взагалі не зустрітися.

Він був зареєстрований у фейсбуці під ніком Свято. Якось написав Руті в приватну пошту про те, що в його Олянівці загадково пішла з життя сільська фельдшерка й хтось хоче спустити на гальма розслідування її смерті — досить загадкової, обплутаної містичними чутками та домислами. Може, приїхала б... У неї стільки вдалих журналістських розслідувань.

Сказала шефові. А той вхопився за листа обома руками, як потопельник за рятівний круг: їдь, звичайно ж, їдь, і негайно: газеті потрібна сенсація, а читачам — тема для обговорення!

На Червоній горі, біля самого села, «нісан» шубовснув у калабану й склав усі чотири лапки, чи то пак колеса. Якийсь сільський «провидець», незваний-непрошений, примчав на допомогу, витягнув обляпане багнукою авто, а Руту запросив до себе додому. І вже там виявилось, що Святослав Житник і Свято — одна й та сама особа, що знає він її давно, бо навчався в тому самому виші й по самісінькі вуха був закоханий в універівську міс Марпл. Але провчився Свят лише рік, а тоді мусив обирати: віддати хвору маму в спецінтернат, а маленьку небогу, дівчинку своєї загиблої сестри-близнючки Ясі, у дитбудинок чи залишити навчання й повернутися до села, щоб опікуватися ними. Він обрав рідних людей.

А за кілька днів Рутиного перебування в селі, після спільного розслідування трагічної загибелі Ясі та інших загадкових смертей, чоловік став для неї рідним.